

**TELEKOMÜNİKASYON
SEKTÖRÜNDE DÜZENLEMELERE
YÖNELİK GELİŞMELER BÜLTENİ**

**Sektörel Araştırma ve Stratejiler
Dairesi Başkanlığı**

TEMMUZ 2009
SAYI-19

3G Anlaşmalarında Tedarikçiler

Ericsson, 3 Italia ile W-CDMA/HSPA şebekesinin güncellenmesi ve mevcut hizmetlerin geliştirilmesi konusunda yedi yıl süreli bir anlaşma yapmıştır. Anlaşmayla Ericsson 2009 yılında 3G konusunda birçok görev üstlenirken, mobil teknolojilerin tedariki açısından pazardaki liderliğini pekiştirmiş durumdadır.

Söz konusu pazarda düşüş yaşanırken, 2009 yılının ilk üç ayında Ericsson'un satışları, bir önceki yılın aynı dönemine göre %12 artarak 6,3 milyar doları bulmuştur. Ericsson'un 2009 yılı birinci üç aylık dönemde satışlarının azaldığı tek bölgenin Batı Avrupa olduğu ifade edilmektedir. Batı Avrupa'da Ericsson'un 2009 yılı satışları geçen yıla göre %4 azalarak yaklaşık 1,4 milyar dolara düşmüştür.

Çizelge: 2009'da 3G konusunda tedarikçilerin anlaştığı mobil işletmeciler

Ericsson	Huawei
Avea(Türkiye) Mobilkom Austria (Austria) Turkcell (Türkiye) Telekom Italia (İtalya) T-Mobile (İngiltere) 3 UK (İngiltere)	Telekom Srpske (Bosna-Hersek) Life:) (Ukrayna) Avea (Türkiye) Telefonica O2 Germany (Almanya)

*Kaynak: Gartner (Mayıs,2009)

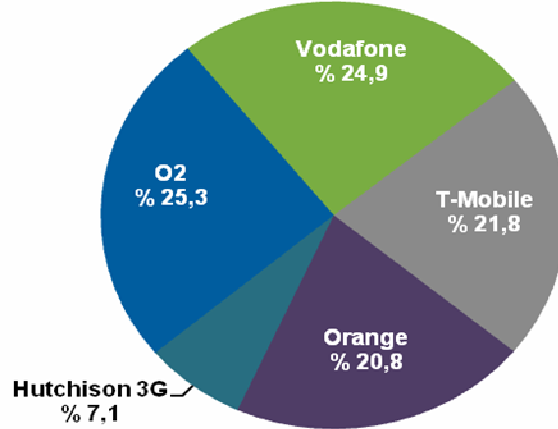
Son birkaç senede *ZTE* ve gücünü yenileyerek pazarda özellikle fiyat konusunda alternatif oluşturan *Huawei Technologies* gibi Çin menşeli şirketlerin piyasaya girmesiyle, telekom altyapı tedariki endüstrisinde rekabet artmıştır. Böylece cihaz satışları artmasına rağmen, gelirler bakımından azalma yaşanmıştır. Yayınlanan bir rapora göre, kablosuz teknoloji cihazlarından elde edilen gelir geçen yıla kıyasla %9,1 azalarak 2009 yılının birinci üç aylık döneminde 9,4 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir.

Huawei, Alcatel-Lucent'i geçerek dünya genelinde en büyük üçüncü mobil teknoloji tedarikçisi olmuştur. Bu büyümenin asıl sebebi, iç pazarında, hızla gelişen 3G hizmetleri nedeniyle kazandığı anlaşmalar olsa da şirketin dünya genelinde satışları artmaktadır. Bu sene *Huawei*'nin Avrupa'da Ukrayna ve Almanya gibi ülkelerde 3G konusunda yeni anlaşmaları olmuştur. *Huawei*'nin bu şekilde büyümesi, bu yıl dünyanın en büyük ikinci mobil teknoloji tedarikçisi ve Ericsson'un en büyük rakibi durumundaki *Nokia Siemens Networks*'u geçebileceğini göstermektedir. 3G anlaşmalarında yaşanan bu rekabet, LTE veya 4G teknolojilerin gelişmesiyle daha da artacaktır.

Blky İle Orange'ın Ortaklık Durumu

Mobil Sanal Şebeke İşletmecisi (MVNO) durumundaki *Blky*'nin, mobil işletmeci *Orange UK* ile ortaklık için anlaşmaya yakın olduğu ifade edilmektedir. İki işletmecinin ortaklığı konusu henüz kesin değildir ve detaylarda birçok belirsizlik söz konusudur. Örneğin yeni hizmetin *Orange* veya *Blky* marka isimlerinden hangisiyle sunulacağı veya *Blky*'in mevcut müşterilerinin durumu konuları belirsizdir.

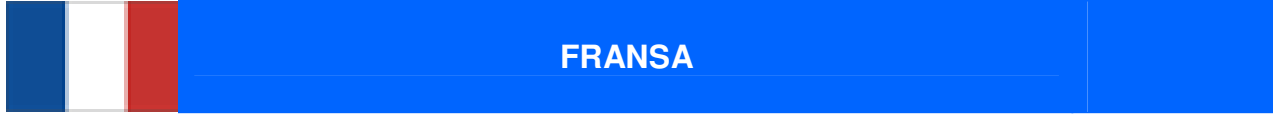
Şekil: İngiltere Mobil Pazar Payları, (2008, Aralık)

İngiltere'de yaklaşık 200,000 abonesi bulunduğu bilinen *Blky*, büyük pazar kitlelerine ulaşamamıştır. *Blky* *Orange* ile ortaklığının gerçekleşmesi durumunda, birçok avantaja sahip olacaktır. Bunlardan en önemlisi *Orange*'ın sahip olduğu yüksek abone sayısıdır.

2009 yılı birinci üç aylık dönem sonu itibariyle Orange'ın 15,8 milyon abonesi bulunmaktadır. Bir diğer önemli avantaj ise; Blky'nin hizmetlerin pazarlanmasında yaşadığı zorluğu Orange ile aşılabilecek olmasıdır.

Söz konusu ortaklık durumunda *Orange*'ın kazanımları belirsiz görünmektedir. Bu alanda Blky'nin sahip olduğu tecrübelerin kazanılması gibi bir avantaj söz konusu olsa da Orange mobil hizmetlerin piyasaya nasıl sunulacağı konusunda yeterli tecrübeye sahiptir. Global ekonomik durgunluk reklamcılık ve pazarlama sektörünü de etkilemiştir ve Blky'nin pazarlama gelirlerindeki düşüşten etkilendiği anlaşılmaktadır. Bu durum da Blky'nin ortaklık çabalarının temelini oluşturmaktadır.

Hükümet Fiber Şebekenin Gelişimini Destekleyen Planın Ana Hatlarını Açıkladı

Sayısal ekonominin gelişiminden sorumlu devlet bakanlığının oluşturduğu bir komisyon tarafından gerçekleştirilen bir çalışmanın sonuçlarına göre; yerel yönetimlerin fiber şebeke döşeyen şirketlerde azınlık hissesine sahip olmasının fiber şebeke yatırımlarının yapılamadığı ülkenin bazı bölgelerinde durumu değiştirebileceği öngörülmektedir.

Söz konusu çalışmaya göre yerel yönetimlerin sürece dahil edilmesi sonucunda:

- Devlet yardımına uygun olmayan orta ölçekli şehir veya banliyölerde yatırımın özendirilebileceği,
  - Sadece özel sektör tarafından gerçekleştirilmesi zor görünen kamu politikası amaçlarına ulaşılabileceği,
  - Projelerin kamu otoriteleri tarafından yürütülmesi halinde ortaya çıkacak uzun idari ve bürokratik süreçlerden kaçınılarak; pazar tarafından yönlendirilen daha etkin fiber şebeke kurulum planlarından yararlanılabileceği,
- düşünülmektedir.

Bunlara ek olarak; yerel yönetimlerin azınlık hissesine sahip olması ile ortaya çıkacak özel-kamu ortaklığı aracılığıyla, telekomünikasyon hizmetleri sunmadan sadece şebeke işletilmesi ve bu sayede şeffaf ve ayrımcı olmayan şebeke erişimi hedeflerini sağlamanın mümkün olacağı değerlendirilmektedir.

Sayısal ekonominin gelişiminden sorumlu Devlet Bakanı'nın, nüfus yoğunluğunun düşük olduğu bölgelerdeki fiber şebeke projeleri için Fransa kamu yatırım bankasından önümüzdeki üç yıllık dönemde yıllık 250 milyon Avroluk fon talep ettiği de bildirilmiştir.

Mahkeme Mobil Sonlandırma Ücretlerinin 1 Temmuz 2010 İtibariyle Simetrik Olması Gerektiğine Hükmetti

Mobil sonlandırma ücretlerinde Bouygues Telecom'un lehine olan asimetrik düzenleme mahkeme tarafından uygun bulunmamıştır. Söz konusu düzenleme ARCEP tarafından Aralık 2008'de yapılmıştır. Buna göre; Bouygues'e diğer 2 mobil işletmeciden daha yüksek mobil sonlandırma ücreti uygulama hakkı tanınmıştır. ARCEP, düzenlemenin gerekçesini Bouygues Telecom'un aleyhine olan trafik dengesizliklerini dengelemek olarak açıklamıştır.

ARCEP, Bouygues Telecom için 2010 yılının ikinci yarısında yürürlüğe girecek yeni bir tavan fiyat belirleyeceğini açıklamıştır. Aynı dönem için Orange ve SFR için belirlenen tavan fiyat dakikada 3 Avrosenttir.

Avrupa Komisyonunun Mayıs 2009 tavsiye kararı çerçevesinde ulusal düzenleyici otoritelerin 2012 sonuna kadar, verimli bir işletmecinin maliyetlerine dayalı, simetrik sabit ve mobil sonlandırma ücretleri belirlemiş olması gerekmektedir. Bu maliyetlerin mevcut maliyetlere dayalı aşağıdan yukarı uzun dönem artan maliyetler (bottom-up LRIC) kullanılarak hesaplanması gerekmektedir.

Yerleşik İşletmeci Deutsche Telekom VDSL Üzerinden Veri Akış Erişim Hizmeti Teklifinde Bulundu

DT'nin VDSL veri akış erişim teklifinin düzenlenip düzenlenmeyeceği birkaç yıldır tartışılan bir konudur. 2005 yılında düzenleyici kurum BNetzA VDSL hizmetlerini toptan genişbant erişim pazarından çıkarmaya niyetlenmiştir. Avrupa Komisyonundan veto yeme riskine karşı BNetzA tarafından VDSL üzerinden veri akış erişim ürünleri diğer veri akış erişim ürünlerine ikame olması halinde genişbant erişim pazarının içine dahil edilmiştir. 2006 yılında Alman Parlamentosunda Telekomünikasyon Kanununda değişiklikler yapılmış ve yeni pazarların düzenleme kapsamı dışında tutulabileceği belirtilmiştir. Komisyon ihlal süreci başlatmış olup, inceleme hala sürmektedir. DT VDSL'in yeni bir pazar olduğunu ve düzenlemeden muaf tutulması gerektiğini belirtmektedir. Bu savını desteklemek için son zamana kadar DT, VDSL'i perakende seviyede tek bir ürün olarak sunmamış sadece ses telefonu ve IPTV ile birlikte üçlü oyun paket hizmeti kapsamında sunmuştur. Bu paket hizmetin gelişimi de oldukça yavaştır. Mart 2009'da DT VDSL veri akış erişimi hizmeti ile VDSL internet erişimi ve ses telefonunu birleştiren ikili bir perakende hizmet sunacağını duyurmuştur. BNetzA VDSL ürünlerinin ADSL ürünlerine ikame olacağını düşünmemekte ve bu nedenle VDSL ürünleri hâlihazırda düzenlenmemektedir. Ancak ikinci dönem pazar analizleri hala devam etmekte olup, BNetzA başka bir sonuca da ulaşabilir.

9 Temmuz 2009'da DT, Vodafone ve internet servis sağlayıcı 1&1 ile 50 şehri kapsayan ve Almanya hane halkının %25'ine ulaşan VDSL şebekesi üzerinden veri akış erişimine ilişkin ilk anlaşmaların yapıldığını duyurmuştur. Yeni toptan teklif düzenlenmemekte olduğundan detaylı sunum koşulları kamuoyuna açık değildir.

DT'ye göre aylık toptan ücret DT ve rekabetçi işletmecilerin toplamda kazandıkları abone sayısına göre otomatik olarak azalacaktır. Başlangıçta kabul edilen aylık ücret 48

aylık sözleşme imzalanması halinde 25.36 Avro, 12 aylık sözleşme imzalanması halinde ise 26.28 Avrodur.

İnternet servis sağlayıcı 1&1 Eylül 2009'da perakende seviyede VDSL ürünleri sunmayı planlamaktadır. 1&1 aynı zamanda DT ile IPTV taşıma ve Almanya'da VDSL'in gelişimini sağlamak için birlikte yatırım modeli üzerine müzakere etmektedir.

Vodafone yeni veri akış erişiminden memnun olduklarını belirtmekle birlikte DT ile "yap ve paylaş" işbirliğine dayalı altyapı rekabetini tercih ettiklerini belirtmektedir. DT ve Vodafone yakın zamanda bir anlaşma yapmış olup, anlaşma kapsamında Vodafone Heilbronn'da yeni cadde kabinleri inşa ederken DT'de Würzburg'da inşa edecektir. Daha sonra her iki işletmeci birbirlerine alt yerel ağa erişim kapsamında karşılıklı erişim sağlayacaktır.

DT Master Sokak Kabinlerine Erişime İlişkin Bnetza Kararını Dava Etti

DT, BNetZA'nın Haziran 2009'da master sokak kabinlerine erişim ücretlerini düzenleyen kararını mahkemeye götürmüştür. BNetZA DT'nin bu tür kabinleri MDF'de ayrıştırılmış erişimin mümkün olmadığı ya da normal sokak kabinlerinde alt yerel ağa erişimin ekonomik olarak anlamlı olmadığı yerlerde kurmasını gerekli kılmıştır.

DT, 29 Haziran 2009'da kararı dava etmiş ve yürütmeyi durdurma kararı da istemiştir. DT sözkonusu dilekçesinde düzenleyici kurumun, maliyetlerin karşılanmasına izin vermeden alternatif işletmecilerin şebeke yayılımına yatırım yapmak durumunda bırakıldığını iddia etmiştir. Alternatif işletmeci birliklerinden ikisi olan VATM ve BREKO ise dava sürerken DT'nin anlaşma imzalamaya yanaşmadığını belirterek şikâyette bulunmuştur.

Bnetza Yeni Pasif Altyapı Atlasının Kullanma Koşullarına İlişkin Görüş Almaktadır.

BNetZA 26 Haziran 10 Temmuz 2009 tarihleri arasında yeni ulusal pasif altyapı atlası hakkında kamuoyu görüşü almaktadır.

Altyapı atlası federal hükümetin genişbant stratejisi ile başlatılmıştır. Sözkonusu atlasta isteği bağlı olarak yeni genişbant şebekelerinin gelişimi için paylaşılacak bütün altyapılar yer alacaktır. Bu kapsamda atlasta yer alabilecek altyapılar aşağıdakilerden oluşmaktadır.

- Sabit şebekeler: fiber hatlar, düğümler (MDFler ve sokak kabinleri), yerel ağ ve boruların boş durumdaki kapasiteleri
- Telsiz şebekeler: radyo linkler, kullanılmayan spektrum, omurga kapasiteleri
- Diğer altyapı: elektrik dağıtımı, gaz, ısınma, su ve kanalizasyon şebekeleri, antenler için olası alanlar (elektrik direkleri, yüksek binalar, rüzgâr değirmenleri, kiliseler) boru ve kanallardaki boş kapasite, kullanılmayan hatlar
- Taşıma şebekesi: borulardaki boş kapasite, caddeler, suyolları ve demiryolları boyunca kullanılmayan hatlar (bakır ve fiber)

Yaklaşık 300 işletmeci atlas için veri sağlama niyetinde olduklarını BNetzA'ya bildirmiştir.

Taslak koşullara göre sadece BNetzA'nın veriye tam erişimi sözkonusu olacaktır. Bir işletmeci veriye üç seviyede erişimden birini seçebilecektir.

1. BNetzA talebe bağlı olarak ilgili veriye erişimi sağlayacaktır.
2. BNetzA sadece altyapının tipi hakkında erişim sağlayacak ve ilgili altyapının sahibinin iletişim bilgilerini verecektir.
3. BNetzA herhangi bir veri sağlamayacak ancak ilgili tarafların taleplerini altyapının sahibine iletacaktır.

Üç şekilde de erişim proje bazında verilecek ve BNetzA verinin ilgili projeye uygunluğunu inceledikten sonra erişim sağlayacaktır.

BNetzA Mobil Çağrı Sonlandırma Ücretleri İçin Yeni Bir Maliyet Modeli Önermektedir.

BNetzA Kasım 2010'da belirlenecek mobil sonlandırma ücretlerine ilişkin kararlarda uygulanmak üzere oluşturulan yeni maliyet modeline dair konsültasyon dokümanını 15 Temmuz–30 Eylül 2009 tarihleri arasında görüş almak üzere yayımlamıştır.

Düzenleyici kurum hem aşağıdan yukarı hem de yukarıdan aşağı yöntemleri içeren melez bir model önermektedir. Yukarıdan aşağı model ortak maliyetlerin dağıtımını için kullanılırken, şebeke altyapısı aşağıdan yukarı modele göre tasarılacaktır.

Detaylı model elektronik halde BNetzA'dan 500 Avro karşılığında edinilebilmektedir. BNetzA yeni modelin Komisyonun Mayıs 2009'ta sabit ve mobil sonlandırma ücretlerine ilişkin yaptığı öneriyi içerip içermediğini belirtmemiştir.

BNetzA mobil çağrı sonlandırma ücretlerine ilişkin daha önceki kararlarında işletmeciler tarafından sağlanan maliyet muhasebesi verilerinden yeterince tatmin olmamıştır. Bununla birlikte belirli bir maliyet modeli yükümlülüğü de getirmemiştir. Kasım 2006'da BNetzA sonlandırma ücretlerine ilişkin kararlarını uluslararası kıyaslamalara dayandırmıştır. Kasım 2007'de dört işletmeciden birinin maliyet muhasebesi verilerini kullanarak karar vermiştir. Mart 2009'daki kararında ise üç işletmecinin verilerini kullanarak karar almıştır.

İrlanda'da Yeni Nesil Genişbant Hizmetleri Tartışma Raporu

İrlanda'da son yıllarda genişbant kullanımında önemli gelişmeler yaşanmaktadır. Bunun sonucu olarak evlerde genişbant yaygınlık oranı bakımından İrlanda, sondan üçüncü sırada iken, řu an AB ortalamasını yakalamış bulunmaktadır. İşyerlerindeki genişbant yaygınlık oranı bakımından ise AB ortalaması geçilmiş durumdadır. İşletmeciler hizmet kabiliyetlerini artırmak üzere çekirdek şebekelerine yaptıkları yatırımlar ile Yeni Nesil Genişbant (YNG) hizmetlerin sunumunu mümkün hale getirmektedir. YNG erişim şebekeleri üzerinden farklı şebeke noktaları vasıtasıyla tüketicilere sunulan çok yüksek hızlı hizmetlerdir. Bu hizmetler, fiber, koaksiyel bakır kablo, elektrik hatları, telsiz teknolojilerden oluşan şebekeler veya fiber ve bakırın birlikte kullanılması benzeri bileşke şebekeler üzerinden sunulabilmektedir. Comreg tarafından yayımlanan tartışma raporunda tanımı netleştirmek amacıyla YNG hizmetleri, 25 Mb/s ve üzeri hızlarda indirme kapasitesi sunulması anlamında kullanılmaktadır.

Yayımlanan tartışma raporu ile İrlanda'da YNG hizmetlerin gelişme potansiyelinin değerlendirilmesi planlanmaktadır. Bu alanda İrlanda'nın konumu aşağıdaki açılardan incelenmektedir:

- YNG nedir ve ekonomi, iř dűnyası ve tüketiciler açısından önemi nedir?
- Genişbant'ın İrlanda'daki mevcut yaygınlığı, tüketiciler kullanım yapılarındaki değişim ve piyasa dinamikleri YNG şebekelerinin gelişimini desteklemektedir.
- Avrupa'da ve diğer ÷lkelerde YNG sunumu ve talebinin durumu nedir, değişik politika yaklaşımlarının ve piyasa tabanlı yönlendirmelerin bu alana etkileri nelerdir?
- Devlet politikaları ve YNG kurulum maliyetleri de dahil olmak üzere YNG gelişimini destekleyen veya engelleyen faktörler nelerdir?

- Düzenlemelerin İrlanda'da YNG'nin gelişimini etkileme derecesi nedir ve piyasada etkin rekabeti destekleme yoluyla YNG'nin büyümesini sağlamak üzere Comreg'in aldığı veya alabileceği tedbirler nelerdir?

Bu konularda alınacak görüşlerin, etkin rekabetin desteklenmesi ile yatırım ve yenilikçiliğin özendirilmesi bağlamında yapılacak düzenlemeler için önemli katkılar sağlayacağı ifade edilmektedir.

2009-2010 Saha Ölçümleri İhalesi

Telsiz haberleşmesi lisanslarından sorumlu otorite olarak Comreg, lisans koşullarına uyulduğunu izlemek durumundadır. Bu koşullardan biri de iyonize olmayan ışımaya (non-ionising radiation - NIR) yayılımı ile ilgilidir. Bu konuda Comreg'in sorumluluğu, işletmecilerin kurduğu telsiz istasyonlarındaki yayımın iyonize olmayan ışımadan korunma ile ilgili uluslararası kuruluş (ICNIRP) tarafından yayımlanan kılavuzda yer alan sınırlar içinde kalmasını temin etmektir. Bunun için Comreg her yıl, NIR yayımının ülke genelinde belirli sahalarda ölçülmesine ilişkin bir program oluşturmuştur. Bu sahalarda, coğrafi ve nüfus dağılımları dikkate alınarak Comreg tarafından belirlenmektedir. Her saha incelemesi, verici yayımının en yoğun olduğu noktalarda NIR yayımı ölçümü ve sonuçların ICNIRP sınırları ile kıyaslamalı olarak kayıt edilmesinden oluşmaktadır.

Comreg açtığı ihale ile,

- İyonize olmayan ışımaya (non-ionising radiation - NIR) yayımının sahada ölçülmesi amacıyla saha incelemesi yapacak ve
- Saha inceleme sonuçlarını içeren yazılı raporları Comreg'e sunacak

yetkili şirketlere çağrıda bulunmaktadır.

İhaleyi alacak şirketin Eylül 2009 ile 2010 Haziran sonuna kadar süren dönem içerisinde 80 saha incelemesi yapması gerekmektedir. İhale kapsamındaki işler aşağıdaki takvimde özetlenmektedir:

Çizelge: İhale süreci

Tarih	Yapılacak İş
Ağustos 2009	İhale sürecinin sonuçlandırılması
Eylül 2009	Projenin başlatılması
9 Ekim 2009	İlk kısım raporların teslim tarihi (15 saha incelemesi)
31 Aralık 2009	İkinci kısım raporların teslim tarihi (20 saha incelemesi)
31 Mart 2010	Üçüncü kısım raporların teslim tarihi (20 saha incelemesi)
30 Haziran 2010	Dördüncü kısım raporların teslim tarihi (25 saha incelemesi)

Mobil TV Ruhsatı

Comreg, UHF bandındaki 8 MHz'lik frekansın Cork, Dublin, Galway, Limerick ve Waterford kentsel bölgelerinde kullanımı için başlatmış olduğu danışma sürecinin sonuçlarını değerlendirmiş bulunmaktadır. Danışma sürecinde bu spektrumun bir mobil TV ruhsatı ile verilmesi ile teknoloji ve hizmet tarafsız kullanım ruhsatı ile verilmesi gibi iki seçenek tartışmaya açılmıştır.

Katılımcıların çoğu mobil TV ruhsatının verilmesi yönünde fikir belirtmişlerdir. Mobil TV, yayıncılık ve telekomünikasyon ürün ve hizmetlerini birleştiren yeniliklere açık yeni bir hizmettir ve tüketicilere yakınsak hizmetler sunumunu sağlamak üzere gelişmesine fırsat tanımak gerekmektedir.

Comreg, UHF bandındaki bu 8 MHz'lik bandın Mobil TV sunumuna tahsis edilmesinin uygun olacağını değerlendirmekte ve bir karşılaştırmalı değerlendirme süreci ile Mobil TV ruhsatını ihale etmeyi planlamaktadır.

Comreg, katılımcı görüşlerini dikkatle inceledikten sonra Mobil TV ruhsatının aşağıdaki koşulları taşımasının uygun olacağına inanmaktadır:

- 10 yıllık bir lisans süresi (Süre sonunda ruhsat sahibinin bu spektrumu kullanma hakkı sona ermektedir)

- Bu 5 kent bölgesinin her birinde son kullanıcıların 24 ay içerisinde mobil TV hizmetine erişmesini gerektiren şebeke kurma yükümlülüğü
- Lisans koşullarına uyulmadığında uygulanacak cezalar
- Yayınların mobil olarak alınması için gerekli teknik yükümlülükler
- Yıllık 340.000 Avro lisans ücreti
- Adayın değerlendirme sürecinde belirttiği taahhütlerine uyması

Spektrumun sınırlı olması nedeniyle sadece bir mobil TV şebekesinin kurulması mümkün görülmektedir. Comreg, bunun rekabet açısından bazı sakıncalar doğurabileceğini görmekle birlikte, yenilikçi hizmetlerin bir an önce İrlanda kullanıcılarına sunulmasının önemli olduğunu düşünmektedir.

Bu durumda, mobil TV hizmetinin sunumunda etkin rekabetin sağlanması için toptan mobil TV hizmetlerinin sunulması ile ilgili olarak Comreg tarafından kritik 4 husus tanımlanmıştır. Bu hususlar alternatif mobil TV sağlayıcılarına aşağıdaki hizmetlerin, makul, ayırım gözetmeden ve şeffaf olarak sunulması taahhütlerinden oluşmaktadır:

- Al-sat amaçlı olarak üçüncü tarafların ortak program içeriklerine erişimi
- Mobil TV hizmetlerinin 4 tane alternatif mobil TV hizmet sağlayıcısının program sunumunu sağlamak üzere farklılaştırılması
- Alternatif mobil TV sağlayıcısının erişim ve farklılaştırmayı sağlamak için ihtiyaç duyduğu bilgiler
- Uzlaşmazlıkları zamanında, makul ve ayırım gözetmeyen bir yaklaşımla görüşme ve çözme için yeterli kaynak

Comreg ihale sürecinden önce ruhsat şartları ile ilgili tüm detayların yer aldığı bir kılavuzu 2009'un son çeyreğinde yayımlamayı planlamaktadır.

İTALYA

İtalya Mobil Telekomünikasyon Hizmetleri Piyasasında '3 Italia' şirketine yeni yatırımcılar ilgi gösteriyor.

İtalya'da basında çıkan haberlere göre mobil telekomünikasyon hizmeti sunan '3 Italia' şirketine Orta Doğu kaynaklı yatırım grupları yatırım yapmak için şirket yetkilileriyle görüşmeye başlamışlardır. Daha önce de 2006 yılında söz konusu şirketin sahibi olan grup (Hutchison Whampoa) şirketin %25'lik kısmını İtalya Menkul Kıymetler Borsasında satışa sunmaya çalışmış fakat talebin azlığı yüzünden bu işleminden vazgeçmiştir. Bu tarihten itibaren Hutchison Whampoa'nın satış için çaba sarf ettiği ve bu yönde çalışmalarını devam ettirdiği de ifade edilmektedir.

Hâlihazırda ülkede Telecom Italia, Vodafone, Wind ve 3 Italia olmak üzere dört mobil operatör faaliyet göstermektedir. 3 Italia bu operatörler arasında piyasa payı kazanma açısından geride kalmış ve yaklaşık yüzde onluk bir oranla en küçük işletmeci olarak faaliyetini sürdürmektedir. Aşağıdaki tabloda işletmecilerin yaklaşık pazar payları verilmektedir.

Çizelge: İtalya'da Mobil Operatörlerin Pazar Payları

İşletmeci	Pazar Payı (%)
Telecom Italia	42
Vodafone	28
Wind	20
3 Italia	10

Geçtiğimiz yıl içerisinde ülke mobil telekomünikasyon hizmetleri pazarında abone sayısı bazında %0.8'lik bir büyüme yaşanmış ve penetrasyon oranı %140'ı geçmiş bulunmaktadır. Ancak, 2010 yılından itibaren bu oranda bir düşüş olacağı da tahmin edilmektedir. Bu projeksiyonun nedenleri arasında ise kullanılmayan SIM kartların

hizmetten çıkarılması ve kullanıcıların sonradan ödemeli aboneliğe geçmeyi daha çok tercih etmeleri gibi faktörler gösterilmektedir.

Telecom Italia ve Aria, Wimax Hizmetlerinin Sunumuna İlişkin Anlaşma İmzaladı.

La Repubblica isimli gazetede çıkan habere göre yasal yükümlü işletmeci Telecom Italia ve genişbant internet hizmetleri sunan Aria Dsl (Aria) arasında Wimax genişbant erişim hizmetlerinin ülkenin daha önce hizmet götürülmeyen bölgelerinde sunulması amacıyla bir anlaşmaya varıldı.

Anlaşma kapsamında Aria Telecom, Italia'nın 3.5 GHz frekans bandını kullanarak dokuz bölgeye (Abruzzo, Umbria, Lazio, Molise, Puglia, Campania, Basilicata, Calabria ve Sardinia) hizmet götürme çalışmalarına başlayacaktır. Telecom Italia'nın söz konusu hizmetlerle ilgili biriminin başındaki yönetici olan O. Cicchetti'nin açıklamasında bu işbirliğinin ülke çapında genişbant erişim hizmetlerinin yaygınlaştırılması açısından büyük önem taşıdığı vurgulanmaktadır.

İtalya'da Wimax lisanslarıyla ilgili ihale Şubat 2008 yılında yapılmış ve 1 işletmeci bu hizmet için lisansını almıştır. İhale sürecinde beklenenden fazla bir gelir elde edilmiş ve büyüme potansiyeli görülen ilgili piyasaya girmek için işletmecilerden, oldukça büyük miktarda talep gelmiştir. Bunda İtalya'da genişbant penetrasyon oranının (yaklaşık %20) halen düşük olması ve bu yüzden işletmecilerin büyüme potansiyeli görmeleri önemli rol oynamıştır. Özellikle ülkenin iç ve güney kısımlarında ADSL erişimi imkanı kısıtlı olup, Wimax lisanslarının verilmesiyle birlikte bu bölgelere yapılan yatırımın artması beklenmektedir. Ancak global krizin etkisini göstermesiyle birlikte bu kapsamdaki yatırımların istenilen ölçüde gerçekleşemeyebileceği de ifade edilmektedir. Bu noktada yukarıda belirtilen Telecom Italia ve Aria ortaklığının, yatırım seviyesini artırıp, ülke genişbant penetrasyon oranının yükselmesinde olumlu katkıda bulunacağı değerlendirilmektedir. Buna bağlı olarak söz konusu yatırımların artmasıyla birlikte 2013 yılı sonunda abone sayısının 17 milyonu geçerek penetrasyon oranını %29 seviyelerine çıkarması beklenmektedir.

İtalyan Düzenleyici Kurumu AGCOM'un Yıllık Faaliyet Raporu Yayınılandı.

AGCOM geçtiğimiz döneme ilişkin ve telekomünikasyon ile medya sektörlerindeki düzenleyici faaliyetler hakkında bilgi verilen faaliyet raporunu yayımladı. Rapora göre 2008 yılında AGCOM'un toplam geliri 66.2 milyon Avro olarak gerçekleşmiş, bunun 3.16 milyon Avroluk kısmı genel bütçeden sağlanırken, piyasa oyuncularından alınan pay ise 61.64 milyon Avro olmuştur. Geri kalan yüzde ikilik pay, 1.36 milyon Avro ise diğer gelir kalemlerinden sağlanmıştır.

Kiralık Hatlara İlişkin Olarak Perakende Piyasanın Deregülasyonu ve Toptan Piyasada Düzenlemenin Sürdürülmesi Kararı

İspanya düzenleyici kurumu CMT, yaptığı piyasa analizleri sonucunda kiralık hat perakende piyasasında tüm yükümlülükleri kaldırmaya, bununla birlikte kiralık hatların sonlandırma kısmına (Ethernet arayüzlü kiralık hatlar da dahil) ilişkin toptan piyasada Telefonica'yı etkin piyasa gücüne sahip işletmeci olarak belirlemeye karar vermiştir. Bu çerçevede Telefonica'ya erişim sağlama, ayırım gözetmeme, şeffaflık, hesap ayırımı ve fiyatların kontrolü yükümlülükleri getirilmiştir.

Toptan Kiralık Hatların Trunk Kısımına İlişkin Nihai Karar

2 Temmuz 2009 tarihinde aldığı karar ile CMT;

- Kiralık hatların trunk kısmı ve 3 denizaltı rotasına ilişkin Telefonica'nın mevcut yükümlülüklerinin, öncül düzenleme yapılması için gerekli 3-kriter testinin gerçekleşmediği gerekçesiyle kaldırılmasına,
- İspanya yarımadası ile Kanarya adaları, Ceuta, Melilla ve Balear ve Kanarya takım adalarındaki bazı adaları birbirine bağlayan on denizaltı rotası için düzenlemelerin güçlendirilerek sürdürülmesine

karar vermiştir.

Söz konusu on denizaltı rotası için erişim sağlama, ayırım gözetmeme ve şeffaflık yükümlülüklerine ilave olarak Telefonica makul ücretler uygulama yükümlülüğüne tabi tutulmakta ve rekabete aykırı uygulamalar yapmaktan men edilmektedir.

Taşıyıcı Önseçimine İlişkin Yeni Talimatlar

CMT'nin taşıyıcı önseçimine ilişkin yeni talimatları 7 Temmuz 2009 tarihinde yürürlüğe girmiş ve böylece geçmişteki 4 ayrı talimat tek bir metinde toplanmıştır. Bu çerçevede yeni talimatlar; yeniden satış hizmeti sunan hizmet sağlayıcılara, Telefonica ile fiziksel arabağlantı olmaksızın da taşıyıcı önseçimi taleplerine ilişkin dilekçe verme olanağı tanımaktadır. Ayrıca, Telefonica VoIP bağlantılar için taşıyıcı önseçimi yükümlülüğüne tabi bulunmamaktadır. Taşıyıcı önseçimi taleplerinin aktive edilmesi süresi 5 gün olarak uygulanmaya devam etmektedir.

Hizmet Seviyesi Sözleşmelerine İlişkin Yeni Prosedür

2 Temmuz 2009 tarihinde CMT, Telefonica'nın arabağlantı, ayrıştırılmış erişim, toptan kiralık hatlar ve toptan hat kiralamaya ilişkin hizmet seviyesi sözleşmelerinde yer alan arıza giderme sürelerinin ihlal edilmesi durumunda uygulanacak cezalarla ilgili yeni bir prosedür başlatmıştır. Bu kapsamda en önemli unsur, yeni prosedür ile cezaların hesaplanması ve tediye edilmesi külfetinin Telefonica'dan ziyade alternatif işletmecilere yüklenmiş olmasıdır. CMT, geçmişte yürürlükte olan ve Telefonica öncülüğünde yürütülen prosedürün cezaların ödenmesini geciktirdiğini ve çok sayıda tartışmanın ortaya çıkmasına neden olduğunu ifade etmiştir. Yeni prosedür ile ödenmesi gereken cezaların dostça halline ilişkin bir komite kurulması da kararlaştırılmıştır. İşletmeciler yeni prosedürü ve talimatları 3 ay içerisinde uygulamaya koymakla yükümlüdür.

CMT'nin Ekim 2009- Ekim 2011 Döneminde Uygulanmasını Önerdiği Sonlandırma Ücretleri

CMT'nin hazırladığı taslak kararın onaylanması halinde 16 Ekim 2009 – 15 Ekim 2011 dönemindeki iki yıllık kademeli geçiş süreci çerçevesinde 16 Nisan 2011 itibariyle

Orange, Vodafone ve Telefonica Moviles'in azami ortalama mobil çağrı sonlandırma ücretleri % 43 ve Xfera'nın ise % 52 azalacaktır.

CMT söz konusu ücretleri 2007 yılına ait denetlenmiş muhasebe verilerine dayanarak (tam dağıtılmış maliyetler) ile CMT tarafından geliştirilen ve ilgili maliyetlere dayalı olarak (ileriye dönük ancak uzun dönem artan maliyet esasında değildir) hazırlanan aşağıdan yukarıya bir modelin sonuçları birlikte değerlendirilerek hesaplamıştır.

Burada ilgi çeken husus, AB Komisyonunun Mayıs 2009 Tavsiyesinin, sabit ve mobil sonlandırma ücretlerinin 2012 sonuna kadar simetrik olarak belirlenmesi ve bu ücretlerin sadece aşağıdan yukarıya uzun dönem artan maliyetlere dayalı olarak belirlenmesi gerektiğini ifade etmesidir.

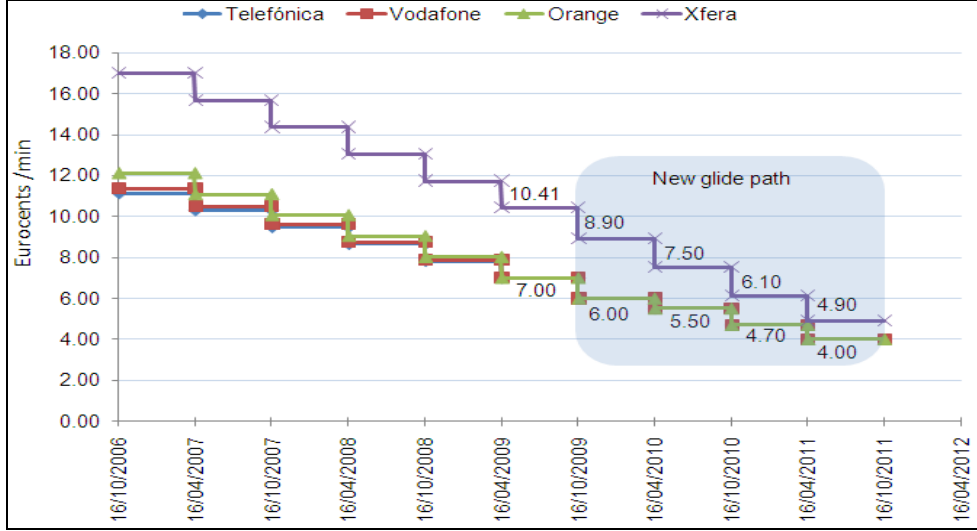
CMT'nin öngördüğü kademeli geçiş sürecinin sonunda dahi, aradaki fark %48.82'den %24.41'e düşse de, Xfera'nın sonlandırma ücreti diğer 3 mobil işletmecisinin sonlandırma ücretlerinin üzerinde olacaktır. Diğer taraftan CMT, Xfera'nın farklı ücret uygulamasına ilişkin bir gerekçe açıklamamıştır. Çünkü Xfera düzenlemeye tabi hesap tutma yükümlüsü değildir ve bu yüzden diğer işletmeciler ile Xfera'nın sonlandırma ücretleri arasındaki fark maliyet muhasebesi verilerine dayanmamaktadır.

Avrupa Komisyonunun tüm işletmeciler arasında simetrik sonlandırma ücretleri uygulanmasına ilişkin bir tarih belirlenmesi yönündeki ifadesine rağmen CMT, Xfera'nın sonlandırma ücretlerinin diğer işletmecilerle aynı seviyeye yaklaşık 4 yıllık bir süre içerisinde çekileceğini belirtmiştir.

Avrupa Komisyonu 23 Temmuz 2009 tarihinde yaptığı duyuruda, asimetric mobil sonlandırma ücretlerinin yürürlükten kalkacağını ve böyle bir uygulamanın ancak piyasaya girişten itibaren 4 yıl boyunca sürdürülebileceğini ifade etmiştir. Bu yüzden Avrupa Komisyonu, CMT'den Xfera'nın ve diğer mobil işletmecilerin sonlandırma

cretleri arasındaki farkın byklgn gözden geçirmesini ve tüm işletmecilerin simetrik sonlandırma ücretleri uygulayacağı tarihi belirlemesini talep etmiştir.

Şekil: Mobil Sonlandırma cretleri İçin Kademeli Geçiş Süreci

Telefonica'nın 2010 Yılı Aylık Sabit creti İçin Tavan Fiyat Belirlenmesi

Mevcut durumda Telefonica'nın perakende analog hatlar (konut, işyeri ayrımı olmaksızın) için aylık sabit creti 13.97 Avrodur ve 2010 yılında TÜFE-TÜFE tavan fiyatı söz konusu olacaktır. Diğer bir ifade ile; 2010 yılında 2009 yılı için geçerli sabit ücretlerin tavan fiyatında değişiklik olmayacaktır.

Bununla birlikte, tüm İspanya'da aynı ücretin uygulanması koşuluyla, tek seferlik alınan hat aktivasyon creti bundan böyle TÜFE-X düzenlemesine tabi olmayacaktır.

CMT bu kararı alırken, Telefonica'nın erişim hizmetlerinin 2004 yılından itibaren krlı olduğuna ve erişim maliyetlerinin 2005 yılından beri istikrarlı bir d gösterdiğine, bu nedenlerle, tüketicilere aktarılması gereken etkinlik faktörü söz konusu olduğuna, Telefonica'nın mevcut durumdaki aylık sabit ücretinin 2008 AB ortalamasınının (konut için) %21 üzerinde olduğuna işaret etmiştir.

Numaralandırma

CMT, 2 Temmuz 2009 tarihinde aldığı karar ile; taşınmış numaralarla ilgili merkezi bir veri tabanı uygulaması için son tarihi 30 Haziran 2009'dan 28 Şubat 2010'a ertelemiştir. Pratikte bu durum, dağıtılmış veri tabanları ile yürütülen mobil numara taşınabilirliğini ilgilendirmektedir.

CMT Yıllık Faaliyet Raporu

CMT'nin 2008 Yıllık Faaliyet Raporu 7 Temmuz 2009 tarihinde yayımlanmıştır. Buna göre, CMT'nin merkezinin Madrid'den Barcelona'ya taşınması nedeniyle oluşan maliyetler ile bütçe rakamı 2007 yılına göre 137.6 milyon Avro artarak 176 milyon Avro olarak gerçekleşmiştir. 2008 yılı sonu itibariyle CMT bünyesinde 129 kişi çalışmaktadır.

Diğer taraftan, yıl sonuna kadar yasalaşması beklenen görsel- işitsel medya sektörü ile ilgili kanun yürürlüğe girene kadar CMT geçici olarak anılan sektördeki rekabetten de sorumlu bulunmaktadır.

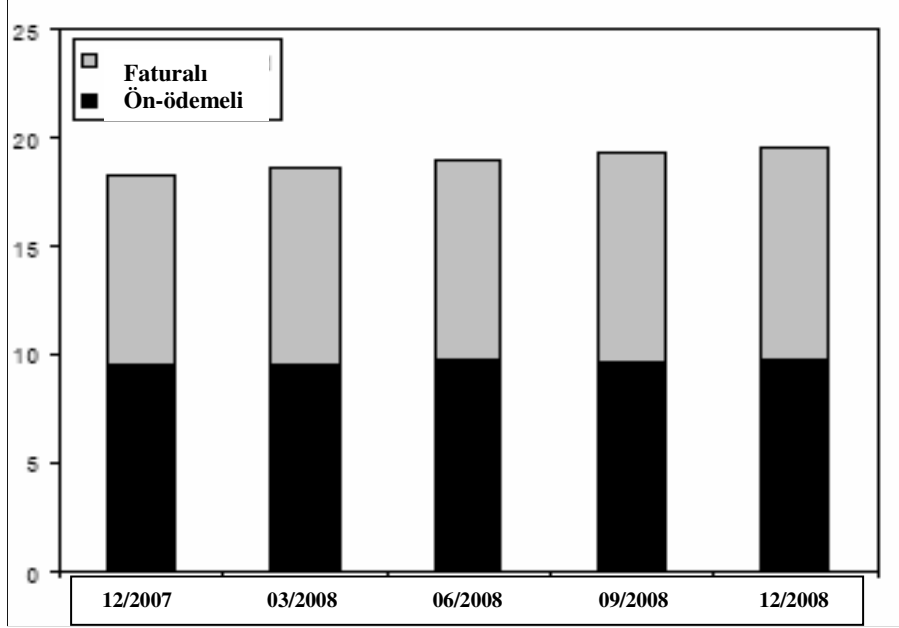
KPN Bedava Cep Telefonu Kampanyalarına Son Veriyor

Hollanda'da mobil pazarda lider durumda bulunan KPN bundan sonra ön ödemeli yeni bir pakete geçen müşterilerine bedava cep telefonu verdiği kampanyalarına son vereceğini açıklamıştır. Birçok müşteri işletmecilerin kampanyalarını suistimal ederek bedava cep telefonu almak için 3 aylık ön ödemeli anlaşma imzalamaktadır. KNP bundan sonra her bir cep telefonu için 70-80 Avro ücret talep edecektir.

Kullanıcıların birden çok SIM karta sahip olması Hollanda'da sık rastlanan bir durumdur. Kullanıcılar, mobil işletmecilerin kampanyalarından mümkün olduğunca çok yararlanabilmek için bu yola başvurmaktadır. Birden çok SIM karta sahip olma eğilimi ve aktif olmayan SIM kart sayısının yüksekliği Hollanda'da mobil penetrasyon oranının

2008 sonu itibariyle %119'a çıkmasına neden olmuştur. Yıllık büyüme faturalı hatlardaki artışın etkisiyle %7,7'e ulaşmıştır.

Şekil: Hollanda Mobil Abone Sayısı (Milyon)

AVUSTURYA

Telekom Avusturya Yatırım Planlarını Açıkladı

Avusturya sabit yerleşik işletmecisi Telekom Avusturya (TA) yeni nesil şebekelere ilişkin yatırım planını açıklamıştır. İşletmeci gelecek dört yıl içinde 1,5 milyar Avro (2,1 milyar dolar) yatırım yapmayı planlamaktadır. Toplam yatırımın 1 milyar Avrosu telli, 500 milyon Avro'su ise mobil şebekeye ayrılacaktır. TA aynı zamanda fiber şebeke denemelerine ilişkin güncellemeleri de yapmış ve 2009 yılı sonuna kadar bazı kırsal alanlarda VDSL2 şebekesi inşa etmeyi planladığını duyurmuştur. 2009 yılının kalan zamanında ve 2010 yılında TA eve kadar fiber ve binaya kadar fiber denemelerini devam ettirecektir. Klagenfurt ve Viyana'nın iki kasabasındaki yaklaşık 150,000 haneye (Avusturya

hanelerinin %4'ü) 1 Gbit/sn hıza kadar erişim imkânı sunulacaktır. Kapsanan alanlar hem seyrek hem de yoğun nüfuslu kasabaları içermektedir.

Mart 2009'da Bilgi Toplumu ve Medya Komisyoneri Viviane Reding Avusturya genişbant pazarındaki gelişmenin TA'nın genişbant şebeke kurulumundaki yavaşlık nedeniyle ilerlemediğini ifade etmiştir. TA'nın 2012 yılına kadar 30 Mbit/sn hızda internet erişimini yaklaşık 750.000 haneye sunma planı da çok yeterli görülmemektedir, çünkü bu rakam Avusturya hanelerinin sadece %15'ine tekabül etmektedir. 2009 yılının sonunda 300.000 haneye erişileceği beklenmektedir.

Avusturya'nın sabit genişbant sektörü 2008 yılında yaklaşık %17 oranında büyümüş, sabit yaygınlık oranı %21,5'a ulaşmıştır. Mobil genişbant bağlantıları da bu rakama eklendiğinde yaygınlık oranı %30'un üzerine çıkmaktadır. Mobil genişbant mevcut durumda Avusturya genişbant bağlantılarının üçte birine tekabül etmektedir. Mobil genişbant hızlarının 21 Mbit/sn'ye kadar çıkmasıyla bu teknoloji etkin bir şekilde telli genişbantla rekabet edebilmektedir. Avusturya Telekom düzenleyici kurumu RTR mobil genişbantın popülerliğinin telli genişbant sektörünün gelişimine zarar verdiğini belirtmektedir. TA'nın telli yatırım stratejisini kapsamında HD IPTV, isteğe göre video, 3D TV programları gibi gelişmiş (ileri seviyeli) hizmetlerin verilmesini sağlayabilecektir. İşletmeci böylece telli genişbant hizmetlerinin mobil genişbant hizmetlerine karşı farklılaştırabileceğini ümit etmektedir. RTR'ye göre 2008 yılının ikinci çeyreğinin sonunda telli genişbant bağlantılarının %63ü TA'nın şebeke altyapısında gerçekleşmiştir. Avusturya mobil genişbant sektöründeki teknolojik gelişim bu şekilde devam ederse, telli genişbant sektörünün arkada kalmaması için bu alanda daha fazla yatırım yapılması gerekebilecektir.

Mobil telefon kullanımı giderek daha popüler hale gelmektedir.

2008 yılında aktif telefonlarda toplam 26.789 milyon dakika görüşme yapılmış olup, 2007 yılına göre %7'lik bir artış söz konusudur. Sabit telefon görüşmeleri 7.163 milyon dakika olarak gerçekleşirken, mobil telefon görüşmeleri 19.626 milyon dakika seviyesindedir.

RTR'ye göre mobil telefon kullanımında 2008 yılında 2007 yılına göre kaydedilen %15'in üzerindeki artışın en önemli sebebi mobil telefon sağlayıcılarının kullanımdan bağımsız toptan ücretli ürünlerdir.

Mobil gelirler ise 2008 yılında 2007 yılına kıyasla yaklaşık %3,5 oranında düşmüş ve 3.435 milyon Avro seviyesinde gerçekleşmiştir. 2008 yılının en çok gelir getiren dönemi dördüncü çeyrek olmuştur. Bu çeyrekteki gelir yükselişi veri hizmetleri satışının artmasından kaynaklanmıştır.

Avusturya'da SMS kullanımında son üç yılda çok ciddi artışlar gerçekleşmiştir. 2007 yılında 2006'ya kıyasla %60 artarak 3,3 milyara ulaşan SMS sayısı, 2008 yılında 2007'ye kıyasla %47 oranında artarak 4,7 milyara ulaşmıştır. Bu artışın en önemli sebebi kullanımdan bağımsız toptan ücretli ürünlerdir.

Yerleşik işletmeci Portekiz Telekom, İspanyol medya grubu Prisa ile Portekiz'in en çok izlenen televizyonu TVI'nın içinde bulunduğu Media Capital Grubunun hisselerinin bir kısmını satın almak için görüşme ve pazarlıkların devam ettiğini belirtmiştir.

Medya sektörüne ilişkin raporlarda, görüşmelerde oldukça önemli mesafe kat edildiği ve Portekiz Telekom'un Media Capital hisselerinin %30'una talip olduğu belirtilmektedir.

Portekiz Telekom, kendi Pay-TV (ücretli televizyon yayıncılığı hizmeti) hizmetini Avrupalı bir yerleşik işletmecinin başlatmış olduğu en başarılı örnek olarak görmektedir. 2009 yılı ilk çeyreği rakamlarına göre Portekiz Telekom'un ADSL abonelerinin %51'i TV hizmetlerinden faydalanmaktadır. Bu kapsamda Pay-TV, Portekiz Telekom'un büyüme stratejisinin kilit ögesi konumuna gelmektedir. Portekiz Telekom, Pay-TV hizmeti

MEO'nun, genişbant piyasasında pazar payını geri kazanmak ve sabit telefon hizmetlerindeki düşüşü azaltmak için anahtar role sahip olduğunu belirtmektedir.

Portekiz Telekom MEO hizmetini IPTV, DTH (Direct to Home Satellite TV) ve mobil platformlar üzerinden sunmaktadır ve DTT (Digital Terrestrial Network for Television) lisansına sahip bulunmaktadır.

Portekiz Telekom, TVI içeriğine olan talepten faydalanmayı ve MEO hizmetini TVI'nın öde-izle (video on demand) içeriği ile geliştirmeyi hedeflemektedir. Ayrıca Portekiz Telekom, anılan televizyon kanalından kendisi için özel içerik geliştirilmesine yönelik olarak yararlanabilecek ve Media Capital'de hisse sahibi olması nedeniyle de pazarlama becerisini arttırabilecektir.

İSVEÇ

Çözülebilir Şifreler

Yaklaşık olarak on İsveçli'den dördü İnternette çözülebilir şifre kullanmaktadır. Tüketiciler, İsveç Posta ve Telekomünikasyon Kurumu (PTS)'nin "şifrenizi test edin" hizmetini kullanarak, güçlü şifreler oluşturmayı öğrenebilmektedir. PTS bu hizmetinin güncellenmiş uyarlamasını başlatmaktadır. PTS tarafından TNS Gallup ile birlikte yürütülen incelemede, yaklaşık olarak on İsveçli'den dördünün güçlü şifreler kullanmadığı anlaşılmıştır. Buna ek olarak, kullanıcıların yaklaşık yarısı, örneğin e-posta ve müşteri hesaplarında aynı şifreyi kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Güçlü şifre, en az sekiz karakterden oluşmakta ve numara ve özel karakterlere ilaveten büyük harf ve küçük harfleri içermektedir. Ayrıca farklı hizmetler için farklı şifrelerin kullanılması gerekmektedir.

PTS “Şifreni Test Et” Hizmetini Güncelliyor

PTS şimdilerde “şifreni test et” İnternet hizmetinin güncelleştirilmiş uyarlamasını başlatmaktadır. Bu uyarlamanın testinde kullanılan ek sözlük genişletilmiştir. Bu test, şifre olarak uygun olmayan karakterlerin daha çok kombinasyonunu ortaya çıkarmıştır.

Tüketici İşleri Bölüm Başkan Vekili Morin Saavedra, “Şifreni test et” hizmetinin çözülmesi zor güçlü şifrelerin nasıl yaratılacağı konusunda tüketicilere yardımcı olduğunu belirtmektedir. Bugüne kadar bu hizmetler 580.000’den fazla şifreye test uygulanmıştır.

Kolay çözülebilir şifre örnekleri:

- 12345
- Qwerty
- Summer

Güçlü şifre içerikleri

- Büyük harfler
- Küçük harfler
- Sayılar
- Özel karakterler (örneğin \$!#%&?€\$£][@)
- En az sekiz karakter

İsveç Posta ve Telekomünikasyon Kurumu (PTS), İsveç’te elektronik haberleşme ve posta sektörlerini izlemektedir. “Elektronik haberleşme” terimi telefon, İnternet ve radyoyu içermektedir. Kurum tüketici ve rekabet konuları ile kaynakların verimli kullanımı ve güvenli haberleşme hususlarında çalışmaktadır.

Genişbant Pazarında Mobil Genişbant ve Fiber Hızla Büyüyor

2008 Yılıının sonunda İsveç’te 3.782.000 abone bulunmakta ve 2007 yılında 3.156.000 abone sayısı ile karşılaştırıldığında bu sayı %20’lik bir artışı göstermektedir. Bu artışın %80’inin mobil ve %16’sının fiber yoluyla genişbant olduğu belirtilmektedir. Verilen

değerler, İsveç Posta ve Telekomünikasyon Kurumu (PTS)'nin "İsveç 2008 Telekomünikasyon Pazarı" raporu ile uyuşmaktadır. PTS Başkanı Marianne Treschow tüketicilerin yüksek kapasite ve mobilite gereksinimlerinin pazar eğilimi üzerinde büyük etkiye sahip olduğunu ifade etmiştir.

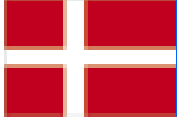
2008'de İsveç'te elektronik haberleşme perakende pazarında satış cirosu toplam 49,4 milyar SEK olmuştur. Bu değer 2007'den yüzde bir daha düşüktür. Ticaret gelirlerindeki bu düşüş, ortalama hane halkının yaklaşık yüzde bir artması ile açıklanmıştır.

Mobil çağrı ve veri hizmet pazarı genişlemektedir. Gönderilen mesaj metinlerinin sayısı %7'ye kadar artmış, mobil veri trafiği ise %76'ya kadar yükselmiştir. Toplam gelirlerin hala oldukça küçük bir oranını göstermesine rağmen, MMS'de %30 artış olmuştur. Bununla beraber, mobil çağrı hizmetleri gelirlerinde 2004'ten bu yana ilk kez düşüş görülmüştür.

Toplam sabit telefon aboneleri, 2007'deki %1 ile karşılaştırıldığında 2008'de %3'e kadar düşmüştür. Önceden olduğu gibi geleneksel abone sayısı düşmeye devam etmiş ve alternatif işletmecilerin toptan hat kira bedellerinde ilk defa bir indirim olmuştur. Tersine, IP-tabanlı telefon abone sayıları %19'a kadar yükselmiştir.

İlk defa PTS paket hizmetler için fiyatlar sunabilmiştir. Bütün mobil telefon, sabit telefon, genişbant ve sayısal televizyon abonelerinin sadece %8'i diğer aboneliklere bağlanmıştır. Paketlemenin en genel biçimi genişbant ve sabit telefonun birleşimi olup bunu sabit telefon, televizyon ve genişbant kombinasyonu izlemektedir.

Sabit ve mobil çağrı hizmetlerine ilaveten veri haberleşmesi ve İnternet hizmetleri alanlarında eğilimleri tanımlayan "İsveç Telekomünikasyon Pazarı" yıllık raporu PTS tarafından ortaya konulmaktadır.

DANİMARKA

Danimarka'nın Telekom otoritesi durumundaki Ulusal IT ve Telekom Kurumu (National IT and Telecom Agency)'nun yayınladığı yıllık sektör verilerine göre, bir önceki yıla kıyasla 2008 yılı telekomünikasyon gelirlerinde azalma söz konusudur. Aşağıdaki Çizelge'de son üç yılda Danimarka telekom sektöründen elde edilen gelirlere yer verilmektedir. 2008 yılında 5,5 milyar Avro olarak gerçekleşen toplam gelirler bir önceki yıla göre %7,5 azalmıştır.

Çizelge: Danimarka Telekomünikasyon Gelirleri (milyon Avro)

	2006	2007	2008
Sabit Şebeke Gelirleri	1.314	1.204	957
Mobil Şebeke Gelirleri	2.115	2.345	2.292
Veri iletimi ve İnternet Gelirleri	965	1.132	1.046
Diğer gelirler	1.038	1.277	1.220
Toplam Gelirler	5.433	5.958	5.515

*Kaynak: National IT and Telecom Agency

Danimarka telekom sektöründe son beş yılda kullanıcı eğilimlerine ait genel verilere aşağıdaki Çizelge'de yer verilmektedir. Sabit abone penetrasyonu 2007 yılında %51,5 iken, 2008 yılında %45,1'e düşmüştür. Ancak mobil ve genişbant penetrasyonunda artış söz konusudur. 2008 yılında mobil penetrasyon oranı %124 olurken, genişbant abone penetrasyonu da %37'ye yükselmiştir.

Çizelge: Penetrasyon oranları (%)

	2004	2005	2006	2007	2008
Sabit Abone Penetrasyonu	64,5	61,7	56,9	51,6	45,1
Mobil Abone Penetrasyonu	95,5	100,4	107,0	115,2	124,4
Genişbant Abone Penetrasyonu	18,8	24,7	31,8	35,7	37,0

*Kaynak: National IT and Telecom Agency

On Telcoms ve Vivodi Birleşmenin Eşiğinde

Yunanistan'ın finansal günlük yerel gazetesi Imerisia'nın haberine göre; Yunan alternatif genişbant ve sabit hat servis sağlayıcıları On Telecoms ve Vivodi Telecom birkaç ay süren müzakerelerin sonunda birleşmeye çok yaklaşmıştır. Gazeteye göre; önerilen yeni şirket yaklaşık 150.000 müşteriyi kapsayan toplam müşteri tabanına sahip olacaktır.

TeleGeography GlobalComms veritabanına göre Telecoms On, iki servis sağlayıcıdan büyüğü olup, yerel ağın ayrıştırılması (LLU) ile ve kendi fiber hattı üzerinden Ocak 2007'den itibaren vermeye başladığı genişbant internet, sabit telefon ve internet TV (IPTV) hizmetleriyle müşterilerin yoğun ilgisini çekmiştir. Daha önce Nisan 2009'da On Telecoms'un, Nisan 2008'de diğer ISP Algonet ile birleşen DSL ve Wimax İSS Net One ile önerilen birleşme için görüşmelerin sonuna gelindiği duyurulmuş ancak Eylül 2008'de duyurulan Vivodi ile LLU tabanlı rakibi Hellas On Line arasındaki benzer birleşme önerisi gibi sonuç alınamamıştır.